

ขอบเขตความรับผิดชอบเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ:
ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษา

นางสาวปณิดา โรจน์พานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SCOPE OF LIABILITIES UNDER THE CHARGE OF WRONGFUL EXERCISE OF OFFICIAL FUNCTION:
STUDY ON WRONGFUL EXERCISE OF FUNCTION BY A JUDGE

Miss Panita Rohdpanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

500451

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ขอบเขตความรับผิดชอบเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ :
ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษา

โดย

นางสาวปณิศา โรจน์พานิช

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

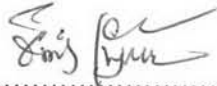
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

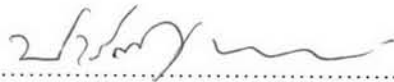

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต)

ปณิตา โรจน์พานิช : ขอบเขตความรับผิดชอบในฐานะเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ:

ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษา. (SCOPE OF LIABILITIES UNDER THE CHARGE OF WRONGFUL EXERCISE OF OFFICIAL FUNCTION: STUDY ON WRONGFUL EXERCISE OF FUNCTION BY A JUDGE) อ. ที่ปรึกษา: ดร.ปรีณา ศรีวนิชย์, อ.ที่ปรึกษาร่วม :

อ.ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ, จำนวนหน้า 161 หน้า.

ผู้พิพากษาเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการของรัฐ ซึ่งในระหว่างปฏิบัติหน้าที่อาจมีการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการใช้ดุลพินิจที่มีขอบในระหว่างการพิจารณาคดี แต่เนื่องจากผู้พิพากษามีหลักจำกัดความรับผิดชอบหลายประการ ทำให้ขอบเขตความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษาจึงยังไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจที่มีขอบในการปฏิบัติหน้าที่ว่าสามารถจะนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอันเป็นบทบัญญัติทั่วไปมาบังคับใช้กับกรณีดังกล่าวได้และมีความเหมาะสมหรือไม่

จากกรณีศึกษาในเรื่องอำนาจหน้าที่ หลักจำกัดความรับผิดชอบและความรับผิดชอบว่าผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคดีได้อย่างอิสระเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ได้อย่างแท้จริง แม้เป็นดุลพินิจที่มีขอบผู้พิพากษาก็ไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา ดังนั้นขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษาจึงจำกัดอยู่ที่การปฏิบัติหน้าที่ที่นอกเหนือจากการพิจารณาคดี ในต่างประเทศการลงโทษผู้พิพากษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับสถานะความเป็นเจ้าพนักงานแต่พิจารณาจากการปฏิบัติหน้าที่ว่ากระทำเพื่อประโยชน์ของรัฐหรือไม่จึงไม่เกิดปัญหาการตีความคำว่าเจ้าพนักงานและการฟ้องร้อง ผู้พิพากษาดำประมวลกฎหมายอาญาเป็นเรื่องสำคัญอาจทำให้เกิดความเสื่อมศรัทธาในสถาบันตุลาการและตัวผู้พิพากษาได้

วิทยานิพนธ์นี้จึงได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยควรแยกการปฏิบัติหน้าที่ในทางตุลาการออกจากการปฏิบัติหน้าที่ในทางบริหาร คณะกรรมการตุลาการควรมีหลักเกณฑ์ระเบียบที่ชัดเจนในเรื่องการลงโทษผู้พิพากษาในการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบในทางพิจารณาคดี โดยกระบวนการได้ส่วนและลงโทษควรเปิดเผยต่อประชาชน และคณะกรรมการตุลาการควรมีบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย นอกจากนี้ ในการคัดเลือกผู้พิพากษาคณะกรรมการตุลาการควรคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการว่าความมาอย่างดีโดยอาจคัดเลือกมาจากทนายความที่มีความรู้และความสามารถสูงมีความประพฤติดีและมีฐานะมั่นคงแล้ว ส่วนเนติบัณฑิตยสภาซึ่งเป็นองค์กรภายนอก ควรมีส่วนในการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษาด้วย เนื่องจากผู้พิพากษาต้องเป็นผู้ที่เป็นสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภา เมื่อสมาชิกของเนติบัณฑิตยสภาประพฤติตนไม่เหมาะสมตามข้อบังคับที่เนติบัณฑิตยสภากำหนดอาจถูกพิจารณาโทษได้ และประการสำคัญควรมีการปลูกฝังจริยธรรมให้กับ ผู้พิพากษาและส่งเสริมผู้พิพากษาในการค้นหาความรู้ให้มากขึ้น ศาลยุติธรรมต้องรับบทบาททางด้านศีลธรรมและจริยธรรมภายใต้กฎหมายซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องใช้ตรวจสอบผู้พิพากษาเพื่อป้องกันการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ภาควิชา.....	นิติศาสตร์.....	ลายมือชื่อนิสิต.....	ปณิตา
สาขาวิชา.....	นิติศาสตร์.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	2/75
ปีการศึกษา.....	2550.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....	8/7

4886245534 : MAJOR LAW

KEY WORD: LIABILITIES / OFFICIAL / JUDGE / WRONGFUL EXERCISE OF FUNCTION

PANITA ROHPANICH : SCOPE OF LIABILITIES UNDER THE CHARGE OF
 WRONGFUL EXERCISE OF OFFICIAL FUNCTION: STUDY ON WRONGFUL
 EXERCISE OF FUNCTION BY A JUDGE THESIS ADVISOR : PAREENA
 SRIVANIT,Ph.D., THESIS COADVISOR : CHARNCHAO CHAIYANUKIJ, 161 pp.

A judge is a one who exercises a judicial authority of the State. During his service there might be wrongful exercise of his judgment or discretion, especially wrongfully exercising his discretion during the trial. However, the scope of liabilities on wrongful exercise of judicial function of a judge is uncertain. Then, it comes into a question on a scope of wrongful exercise of judicial function. In addition, if it does not fall into a specific provision of law, should it be necessary to determine a judge as an official first? Then, the provisions in the Penal Code with respect to malfeasance in office, as general principle, shall apply to such case.

From the study on the authorities, powers, limitations of liabilities principles and liabilities, it is found that a judge giving fairness to the public, although such exercise was wrongfully made, is not subject to the criminal liability. Therefore, the scope of wrongful exercise of his judicial function is limited to serving his functions other than serving judicial trial. In foreign countries, in imposing charge against a judge, the state of an official is not essential, but course of serving his function whether it is made for public benefit is taken into consideration. Thus, it needs not to interpret a word "official". Moreover, imposing a criminal charge against a judge may lead to disrespect and discredit against the judicial institute and a judge.

This Thesis proposes guidance to solve problems by recommending separation of judicial functions from administrative functions. The Judiciary Commission should set definite rules on charges and penalties made against a judge wrongfully exercising his discretion in relation to the trial or judicial proceeding. The preliminary examination and imposing penalty should be openly made to the public. In addition, there should third parties being members of the Judiciary Commission. And also, in selecting judges, the Judiciary Commission should select persons having strong experiences in litigations; it may select from attorneys with good knowledge and having outstanding competence and good conduct and stable financial status. The Thai Bar Association as the third organization should also take part in supervision on wrongful exercise of judicial function of a judge as such judge is a member of the Thai Bar Association. When a member of the Thai Bar Association does not act properly accordingly to the Rules announced by the Thai Bar Association, he may be imposed with penalty. It should be essential to establish ethics in judicial work and promote judges to study to earn more knowledge. The Court of Justice should take role on moral and ethics under the law which will be applied to examination made against a judge in order to prevent a problem on wrongful exercise of judicial functions.

Department.....LAW..... Student's signature..... *Panita R.*
 Field of study..... LAW..... Advisor's signature:..... *Pareena*
 Academic year2007..... Co-advisor's signature..... *C. Chaiyanukij*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้เป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ปาริณา ศรีวนิชย์ และอาจารย์ ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นรับเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนช่วยตรวจและแก้ไขข้อบกพร่อง และได้ให้คำแนะนำในประเด็นที่สำคัญ และขอกราบขอบพระคุณท่านรศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณท่าน รศ.ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และรศ.ดร.อุคม รัฐอมฤตที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อคิดเห็นต่างๆอันเป็นประโยชน์ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ครอบครัว โรงเรียนพานิช ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษาแก่ผู้เขียนอย่างเต็มที่และให้ความรัก ความห่วงใยและสนับสนุนให้กำลังใจผู้เขียนในทุกด้าน

ขอบคุณคุณยิ่งลักษณ์ ไกรฤกษ์ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลต่างประเทศ ขอขอบคุณคุณพิญดา เสิศกิตติกุล คุณเกษราภรณ์ ไหลสงวนงาม คุณศิริจันทร์ บิณศิริวานิชที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนในด้านต่างๆ และอีกหลายคนที่ไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือเสมอมา และขอขอบคุณ คุณภาวิน เมฆสวรรค์ ที่ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ในโอกาสนี้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการศึกษาวิจัย.....	4
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	5
บทที่ 2 แนวคิดพื้นฐานของความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	
2.1 แนวคิดพื้นฐานเรื่องการควบคุมเจ้าพนักงาน.....	6
2.1.1 แนวความคิดกษัตริย์เป็นผู้ควบคุมเจ้าพนักงาน.....	7
2.1.2 แนวความคิดการควบคุมเจ้าพนักงานเมื่อเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย.....	10
2.1.2.1 หลักนิติรัฐ.....	18
2.1.2.2 หลักการตรวจสอบการใช้อำนาจในทางนิติบัญญัติและทางบริหาร โดยศาล(judicial review).....	21
2.2 วัตถุประสงค์ของการกำหนดความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของ ประเทศไทย.....	22
2.3 บทบัญญัติความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมาย อาญาของไทย.....	24

บทที่ 3 สถานะของผู้พิพากษาและความรับผิดชอบของผู้พิพากษาของต่างประเทศและไทย	
3.1 สถานะของผู้พิพากษาของต่างประเทศและสถานะของผู้พิพากษาของไทย.....	52
3.1.1 สถานะของผู้พิพากษาของผู้พิพากษาต่างประเทศ.....	53
3.1.2 สถานะของผู้พิพากษาของผู้พิพากษาไทย.....	55
3.2 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาต่างประเทศและอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาไทย.....	58
3.2.1 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาต่างประเทศ.....	58
3.2.1.1 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาในส่วนบริหาร.....	58
3.2.1.2 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาในส่วนตุลาการ.....	59
3.2.2 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาไทย.....	63
3.2.2.1 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาในส่วนบริหาร.....	64
3.2.2.2 อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาในส่วนตุลาการ.....	66
3.3 หลักอันมีผลต่อการกำหนดความรับผิดชอบของผู้พิพากษา.....	67
3.3.1 หลัก The King can do no wrong.....	68
3.3.2 หลักการคุ้มครองความมั่นคงของคำพิพากษา(Res judicata facit jus).....	69
3.3.3 ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา.....	69
3.4.4 หลักความคุ้มกันฝ่ายตุลาการ(Judicial Immunity).....	73
3.4 ความรับผิดชอบของผู้พิพากษาต่างประเทศและความรับผิดชอบของผู้พิพากษาไทย.....	74
3.4.1 ความรับผิดชอบของผู้พิพากษาต่างประเทศ.....	75
3.4.2 ความรับผิดชอบของผู้พิพากษาไทย.....	85
3.5 การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาต่างประเทศ.....	88
3.5.1 การคัดเลือกผู้พิพากษา.....	88
3.5.2 การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาโดยระบบจริยธรรม.....	91
3.5.3 การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาโดยเนติบัณฑิตยสภา.....	93
3.5.4 การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาโดยกระบวนการถอดถอน ผู้พิพากษา(Impeachment).....	94
3.5.5 ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาโดยการตั้งหน่วยงานเฉพาะ.....	96

**บทที่ 4 การใช้ดุลพินิจและการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษาโดยประมวล
กฎหมายอาญา**

4.1 ดุลพินิจของผู้พิพากษา.....	99
4.1.1 การใช้ดุลพินิจในทางบริหาร.....	99
4.1.2 การใช้ดุลพินิจในทางตุลาการ.....	101
4.1.2.1 การใช้ดุลพินิจในข้อกฎหมาย.....	102
4.1.2.2 การใช้ดุลพินิจในข้อเท็จจริง.....	104
4.2 การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษา.....	105
4.2.1 การใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในทางพิจารณาคดี.....	106
4.2.2 กรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นใดๆ โดยที่ไม่มีได้มีการไต่สวน ข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจชี้ขาดข้อพิพาท.....	107
4.2.3 กรณีดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผิดพลาด.....	108
4.2.4 การละเลยหรือเพิกเฉยการปฏิบัติหน้าที่.....	109
4.2.5 การตีความกฎหมาย.....	110
4.3 การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษาโดยประมวลกฎหมายอาญา.....	110
4.4 ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของผู้พิพากษา.....	129
4.5 การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาโดยวิธีการอื่น.....	130
4.5.1 การตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษาโดยกระบวนการถอดถอน ออกจากตำแหน่ง.....	130
4.5.2 การตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษาโดยผู้ตรวจการแผ่นดิน.....	133
4.5.3 การตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษาโดยคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.....	135
4.5.4 การกำหนดความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ.2542.....	139
4.5.5 การตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษาโดยกระบวนการวิเคราะห์ คำพิพากษาเชิงวิชาการ.....	139

บทที่ 5 บทสรุปและเสนอแนะ

1.บทสรุป.....	142
2.ข้อเสนอแนะ.....	146
รายการอ้างอิง.....	149
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154